



(Π α ρ α δ ο σ ι ς)

Τόν Γιαννιό τόν πρωτονοικοκύρη, τόν θυμούνται άζόμα στό χωριό. Χουσοχέρης άνθρωπος, μάλαμα. Χριστιανός, θεοφοβούμενος, παύμα του Θεού. Με ξεοδά του συντηρούσε τήν ερημοκλήσια τού 'Αι - Κηρύου, τήν κρυφή και άπόκρη, άπάνω σέ μιά δίπλα τού βουνού, πού ειχε γιά παλά της ένα δέντρο κουρασμένο άπ' τους καιρούς, και γιά καλογρηιά της μιά βουσούλα, πού έστρεχε τó καθαρό νερό της στην ερημιά. Πάνω σέ μιά πλάκα της βρύσης υπήρχε ή παρακάτω λαϊκή έπιγραφή :

• Λέβτε οί διρασομένοι πρὸς ἐμέ, οί κουρασμένοι και' οί άμοιοι.
 Ισοίξω και' αναπαύω... έγώ πού άνάπαυο και' δροσιά δέν είδα.

"Όσο φτωχή και' ξεπεσμένη ήταν ή εκκλησιά άπ' έξω, τόσο πλούσια ζωγραφιστή και στολισμένη ήτανε στό εσωτερικό της. Άγιοι παλαιοί, άγγελοι και βασιλίσσες, ξεπροβάλλαν άπό παντού, πολεμιστές και' άββάδες με τά σταυρωτά φελόνια τους, και' άσχητά ξηροί και στεγνωμένοι, πατριάρχει και πνευματικοί, άρχόντοι και παππάδες με σοφία σοφία τού παλιού καιρού.

Φοβερός, πάνω στην κώχη ήτανε ο «Ύψιστος», με γιγαντωμένο τó κεφάλι και' μάτια τόσο φοβερά, τόσο έπιβλητικό και' δυνατός, πού νόμιζες πως θά τόν άκουγες να άστράφτι, να βροντά, να σείη τή γη και' να ταράξη τόν κόσμο.

Πάνω άπ' τó υπέρθυρο μαζί με τους άγγελους και' τις άρχοντοκέλες πού δοξολογούσαν την Παναγία γονατιστές, υπήρχε και' μιά ξανθή όμορφομορφοπούλα με μάτια μαύρα, πού σέ κοιτάζαν και' σου κλώνιζαν όλο σου τó σώμα, λευκά ντυμένη, λεπτή και' έλαφριά, σάν ψυχή τού κρινού, σάν άσπροιο τριαντάφυλλο άνάσσημα. Ήταν έστραμμένη, όχι όλος ή άλλες πρὸς τους ούρανούς, αλλά κάτω, σάν κάποιον να ζήτησε στό μικρό ναό, κάτω, πού κρυμμένο κρατούσε στό χέρι της, να τού δώσει.

Πολλά έλεγε ή παραδοσις γιά τήν κόρη αυτή, και' άζόμα πιο πολλά γιά τόν εομήν ναό και' τή μοναχική βουσούλα, πού θέριεβε και' ποτιζε τά δεντρολίβανα της εκκλησίας και' τις άφθονες τις νυχτολουλουδιές, πού φύτρωναν και' έπλήθηναν και' πέρα...

Λέγαν πως ή κόρη αυτή κνηνημένη σάν έλαφίνα, έφυγε άπό τόν πατέρα της τ' άρχοντικό, ένός μεγάλου άρχοντα στην Πόλι, γιατί άγάπησε ένα φτωχό και' όμορφο παλιονάρι.

Βυζαντινοί στρατιώτες τήν κνηνησαν, βασιλικές διαταγές δόθηκαν να τους πιάσουν, και' αυτή τή νύχτα μέρα έξαναν και' πάντα τους έξερυαν. Έτσι έφθασαν στην απόκρημη εκείνη δίπλα τού βουνού, πού ξανατλήθηκε και' έπεσε ή κόρη. Τά πέδιλά της έλυσαν και' μαυροζιτάνες πιζαγκαδιές, τής πλήγωσαν φαριακερά τά πόδια. Ένας γέρος και' άγιασμένος άσχητής πού τραβηγμένο έκει στην ερημιά, έδοξάζε τόν Θεό, τους επρόσθεξε. Πριν φθάσουν οί στρατιώτες, πού βροντοκτυπούσαν ή βαρείες, χαλκινές και' γυαλισμένες πανοπλίες τους, πήρε τó νέο άπό τó χέρι και' τόν έβγαλε σ' ένα μονοπάτι, πού πουργάρια, άρκοδοβάτοιο, θραυφές λαγομηλιές και' θεριεμένοι άσφάλαχοι τó έκρυβαν.

— Τράβα, τού ειπε, στό πεπρωμένο σου. Και' μην ξαναγουρίσης, παρά όταν λάβεις έτούτον τόν σταυρό.

Και' τού έδειξε ένα ξύλινο σταυρό, πού ειχε στό λαϊκό του πεπρωμένο.

Τήν κόρη τήν έκρυψε μέσα σέ κάτω νυχτολουλουδιές πού ήταν έξω άπό τó κελί του.

— Άγιε πατέρα, τούπαν θυμωμένοι οί στρατιώτες, όταν φτάσανε, μην είδες ένα νέο και' μιά νέα να περιόσων άπο δω :

Ό γέρος τους άπάντησε σάν να δραματιζόταν, δειχόντας τά νυχτολούλουδα :

— Τήν μέρα ή νυχτολουλουδιά,
 τ' άνθή της, δέν άνθ'η
 γιατί' ειρ' ό ήλιος άνθ'ηλά
 και' ή θεομή τον τ' άνοιγει.

Τό δειλινό σάν ογκωθή
 τó ήμερο φεγγάρι
 άνοιγει ή νυχτολουλουδιά
 και' άποιοις ζητάει... Άς παρει !

— Εύφραίνεται σέ έξοτασι, ειπεν ο' εκάντωνχορος πού διοικούσε τους στρατιώτες Κι' έσσιςε δυνατά τó γέρο.

— Μην είδες ένα παλληκάρι να περιόση



Άνήλθε σέ μεγάλα άξιώματα.

άπό δω : Έκλεψε μιá πριγκηπέσσα ! τού ειπαν.

Ό άσχητής έξακολούθησε :

— Σέ δρόμο μοίρας περιλάττει
 τó ξένο παλληκάρι,
 σταυρό άπό δεντρολίβανο
 προσμόντας, να πάρη,
 να συναντήσθ μιá κνηή
 με τού Θεού τή χάρι.

— Είναι τραλλός, ειπεν ο' άρχηγός και' τραβήξε τó δρόμο πρὸς τά κάτω. Οί στρατιώτες τόν άκολούθησαν...

Καιρός πέρασε... ο' δρόμος της μοίρας» τόν έφερε τόν νέο σέ μάρες, σέ πολέιους, σέ νίκες, σέ δόξες, σέ τυχής άνεβήσιματα. Έφτασε να γείνη στρατηγός και' αυτοκράτορας στην Πόλι. Βασιλειάδες τόν προκίναγαν και' στρατηγού τόν υπηρετούσαν. Ωιορφες κερίες, σάν γάλα και' σάν τριαντάφυλλα, τού στολιζανε τις μέρες του, κοπέλλες ευγενικές και' γλυκές, σάν ροδοζάχαρι, έλυωναν στό φίλημά του. Ή ήμέρες τού ήταν γαλανές, και' όλόχρυσες και' δοξασμένες, έως ότου μιá μέρα ένα σκέλεθρο, ένας κοκκαλιάρης άσχητής, έοιρήθηκε στου θυρόνου τά πόδια, με'να σταυρό στό χέρι άπό δεντρολίβανο.

— Έλα, μιá υποχρέωσι σέ κρατεί !.. τού φώναξε.

Ό νέος διάταξε τούς ύπασιπιστές, να πετάξουν έξω τó γέρο !..

Κλαίει ή βασιλοπούλα, κλαίει, και' τά δάκρυά της ποτίζουν τις άσπρες νυχτολουλουδιές πού πλήθυναν και' απάσαν εκεί όλο τó χωρό. Τά λευκά λουλουδια τους, φεγγαρίζουνε τó βράδι, σάν να πάγωσε άπάνω τους, τού φεγγαριού τó φως.

Και' πάλι ο' γέρος άσχητής μιá μέρα έφυγε, κρατώντας τόν ξύλινο σταυρό του.

— Πάω ! ειπε. Κάποιο πεπρωμένο με καλεί.

Και' ποτέ πού δέν τόν ξαναείδε ή κόρη.

Μά ένα πρωί, ένα σεντούκι με' ένα πτώμα μέσα βρέθηκε έξω άπ' τó κελί της. Πάνω σ' αυτό πριστόταν ένας μεγάλος σταυρός άπό δεντρολίβανο. Πολεμικής, θάταν ο νεκρός γιατί στό σεντούκι μέσα κρατούσαν περιεφαιλιές, σθηθουρία και' θωράκια χαλκίνα, σπαθιά άσκαλίνα και' σιδερένια άρματα.

Έθήρε με, να ηουζάση τó σωμα μου, γιατί ή ψυχή μου δέν θά ηουζάση.

Έγχαψε επάνω τó σεντούκι. Κ' ή κόρη έθαψε τó νεκρό βαθείά στη γη, χωρίς ν' άνοιξη τó σεντούκι και' στό τάφο πάνω έστησε τόν σταυρό τόν δεντρολίβανέινο...

Και' τή θαύμα !... Πέταξε κλωνάρια ο' σταυρός και' δεντρολίβανα φυτόσαν εκεί πέρα άφθονία και' ριζές κάτω βαθείά άπολυθήσαν και' πλεχτήγαν σφιχτά στα κόκκαλα, σάν χταποδιό πλοκάμια, και' άνατάραξαν τó σωμα τού νεκρού και' δέν τ' άφίνανε να ηουζάση...

Κι' άπάνω ή κοπέλλα εδερνώταν. Και' τά δάκρυά της ποτίζουν τώρα τά δεντρολίβανα και' τά έπλήθηναν, και' έδέρριεβαν, και' άπο λούσαν νέες ριζές, και' ή ρίζα κουλουριζόνταν στα κόκκαλα τού πεθαμένου, σάν σφαιρήθρα δυνατών φειδιών, και' τά άνακατεύσανε και' τά ταράζανε και' τά συνειρίβανε και' τά βασανίζανε...

Κι' αυτό δέν τέλειωσε ποτε, όσο φυτρώνανε και' πέρα τού σταυρού τά δεντρολίβανα και' έστρεχε ή βρούσι, σάν μάτια πού κλαίνε απαρήγορητα...

Κ' έπειτα μιá μέρα χρίστηκε εκεί και' άνιστορήθηκε και' ή εκκλησιά, ή μι κρούλα εκκλησιόσια.

Πώς και' άπό ποιόν :

Ήταν ο' κόθος της κοπέλλας τέτοιος, πού έγκαταβίωσε εκεί. Και' τόν πόθο και' τήν προσευχή τους τόν άκούσ' ο' Θεός. Και' κάθε νύχτα πού ή νυχτολουλουδιές, άνοιγαν τά λευκά τους τά λουλουδια και' τó φεγγάρι τά άσημων, τινάζονταν, ως τó πρωί και' πέφταν σ' άρχουρά νομίσματα, σέ ντυμπίες άσημινές, δουλάτα και' σ' άργουρά Βασιλιά λειπά.

Κι' ήσαν τεχνίτες και' ζωγραφίσαν τó ναό, και' έλαμψε άπό τά ψηφιδωτά, και' άστροπορόλησαν άπό τά κεντήδια !..

Όλα ήσαν γλυκά και' μαλακά έκει και' μόνο ο' Παντοκράτορας έστεκε άγριεμένος άπό τόν ρώτηος.



Ό Έκατόνταχος τόν ρώτηος.

